

DOMOLJUB

Izahaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništva „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in in-sorati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 10.

V Ljubljani, dne 8. marca 1917.

Leto XXX.

Amerikanski nasprotnik.

Povsod se že zdaj govori o pripravah, ki so že zdaj potrebne za po vojski. Naš ministrski predsednik je pred nekaj dnevi pri nekem posvetu tudi udaril na to struno in dejal, da bo treba vse moči porabiti, da se bo iznova jelo delati v vseh vrstah gospodarstva — v kmetijstvu in obrti. Prav! Za nas pa ni vse eno, da govorimo o takih pripravah tudi Amerikanci, zlasti zdaj ne, ko vse kaže, da bodo kmalu amerikanski konzuli s poslanikom vred zapustili našo državo in da bodo tudi naši dobili v Zedinjenih državah potne liste, da se vrnejo domov. V Ameriki dobimo resnega in močnega nasprotnika, ne za časa vojske, nego po nji. Ob vojski se Amerikanci in njegovega nasprotstva nič ne bojimo. Že zdaj ni nobene reči prodal nam, posledje je tudi ne bo. V naša pristanišča ni zašla za časa vojske nobena ameriška trgovska ladja, in tako bo ostalo do konca vojske. Kvečjemu, če kje v Sredozemskem morju kak naš podmorski čoln pride s tako ameriško ladjo v stik. To pa lahko prepustimo času, ne da bi se vznemirjali. Toda po vojski!

Že več mesecev pišejo amerikanski listi, tudi znanstveni, da se je treba pripraviti za mir. To razumejo tako, da morajo trge, ki so jih do zdaj v vojski dobili, držati z vsemi sredstvi in dobiti še novih. Piše in priporoča se v živo, naj Amerikanci napno vse moči, da bodo po vojski v kmetijstvu in v obrti na višku v vseh ozirih. V tem so že tudi krepko zastavili. Za kemične proizvode so bili Amerikanci doslej navezani na Nemce. Ti so pokupili razne surovine v Ameriki, jih prepeljali na Nemško, v svojih tovarnah predelali in jih nazaj prodajali. Veliko milijonov so že naložili zdaj med vojsko v nove kemične tovarne.

Obenem se poudarja vedno bolj, naj se bombaž ne prodaja surov iz Amerike, nego naj se v domačih tovarnah predela in gotovo blago ven prodaja. Že zdaj se nad en milijon bal več izdelava doma, nego se je pred vojsko (5 in tričetrtine milijona bal se je porabilo doma zadnje leto v miru; leta 1915. pa že 6 in tričetrtine milijona). Seveda je še daleč, preden se bo vse porabilo. L. 1914. se je na primer pridelalo v Ameriki 16.63 milijonov bal. Ne pozabimo pri tem, da gre v enem duhu vsa Amerika po novih potih, ne samo Zedinjene države, marveč tudi južno-ameriške republike.

Silno je ob vojski napredovalo ameriško poljedelstvo. Leta 1913. se je pridelalo 763 milijonov bušlov pšenice (1 bušel = 27 kilogramov); leta 1914. pa že 891 mil. bušlov; leta 1915. celo 1011 milijonov bušlov. To zadnje leto so prodali pšenice ven za 428 milijonov dolarjev. Cena je šla tudi kvišku in stoji tudi sedaj, ko je izvoz takorekoč onemogočen, na visoki stopnji. To si moramo zapomniti, ker ta visoka cena pomenja drag kruh in drag živež tudi še po vojski. Kakor vse kaže, ni verjetno, da bi cene pšenice padle. Ko se meje odpro, bo cena rajši še poskočila.

Amerika hoče postati prvi svetovni bankir. Pred vojsko je bilo mnogo evropskega, zlasti angleškega in francoskega, nekaj tudi nemškega denarja naloženega v ameriških podjetjih. Amerika je bila Evropi dolžnica. Zdaj se je ta reč popolnoma izpremenila. Živil, prav posebno pa orožja in drugih vojnih potrebščin je Amerika v toliki meri izvozila v Evropo, da je zdaj Evropa znatno pri nji zadolžena. Do meseca marca 1916 je samo vojnih potrebščin prodala Amerika evropskim državam (našim nasprotnicam) v vrednosti krog 7 milijard kron. Zdaj plava v denarju. Banke zveznih držav snujejo med vojsko vse polno podružnic po Južni Ameriki in — v Rusiji. Kjer se pa nastani Amerika s svojimi

bankami, hoče imeti tudi trgov za svoja blago. Tovarne gredo sijajno in delo je visoko plačano; pri posamnih podjetjih se je premoženje postotterilo. Splošno so šle delnice pri vseh obrtnih podjetjih kvišku. Za zgled omenjamo tvrdko Ford, ki je v prošlem letu izdelala 508.000 avtomobilov in zaslužila čistih 60 milijonov dolarjev, kar pomeni 3000, recitri tisoč odstotkov od osnovnega kapitala.

Evropsko zlato gre v Ameriko za blago, ki ga vojska uniči. Evropa obubožava, Amerika bogati. Najmanj 6 milijard kron zlata, prav po malem računano, je šlo med vojsko v kase ameriških bogatašev. Neposredne ni naša država s svojimi zaveznicami pri tem nič udeležena, posrednje pa pač tudi, ker je šlo mnogo zlata v nevtralne države za razno blago, ki smo ga tam kupili, in odtam velik del v Ameriko.

Svojih ljudi imamo veliko število v Ameriki. Prihranili so si med vojsko gotovo lepe svote. Bog daj, da bi mogli s svojimi prihranki pomagati po vojski, da se dvigne naše gospodarstvo in da se na novih temeljih postavi naša domovina. Vojški ne moremo meriti poti; sama si jo delatrd in brezobzirno. Željo pa smemo imeti, naj bi napetost med Ameriko in našo državo ne šla predaleč. Bog daj, naj bi se vihar, ki nam žuga, polegel. Za po vojski bi radi imeli Ameriko vsaj tam, kjer je bila za nas pred vojsko. Za gospodarsko ureditev bi bilo trajno amerikansko sovraštvo huda in težka reč. Bodi pa, kar more: vzajemnost, pridnost in zvestoba zaslužijo božjega blagoslova in z njim pojde vse.

V ministrstvu za prehrano.

Deželni odbornik in podpredsednik c. kr. kmetijske družbe nsgr. dr. Lampe je bil te dni pri ministru za prehrano, generalmajorju Höferju na Dunaju in mu

je predočil razne težave, ki nas tarejo. Skličeval se je na mnogoštevilne vloge, ki jih je naredil deželni odbor kranjski in naša kmetijska družba. Rekvizicija sena in krmil so nas hudo zadele, krompir se je pobral in nam manjka za pomladno setev. Pri deželnem mestu za krmila so zaplenjena vsa krmila, tudi otrobi po mlinih, nimamo niti več krme za poštno konje, kaj šele za krave mólznice in za plemenske svinje! Kranjskim živinorejcem ni neznana neenakost cen pri klavni živini v raznih deželah. Razlika gre v visoke svote, ki so naši deželi trajno vzete.

Minister je obljubil, da bo naše stališče podpiral. Glede krmil je dejal, da gre odločitev najvišjemu armadnemu poveljstvu. Glede drugih zadev je njegovo stališče to, da se morajo cene za živino znižavati, cene za poljske pridelke, zlasti za žito in krompir, pa zvišati, da se doseže sorazmerje. Kakor se je delalo s krompirjem, »to je naravnost brezumno«. V bodoče bodo morale mestne občine s kmečkimi producenti za krompir sklepati po dogovoru pogodbe. Slednjic je naprosil minister dr. Lampeta, da mu v posebni memoriji sestavi naše težave.

K temu pripominjamo, da je radi cen za klavno živino, ki se oddaja vojaštvu, deželni odbor kranjski sestavil račun difference, ki se pokaže za vso med časom vojske armadi oddano živino med cenami, ki so se plačevale pri nas, in med onimi, ki so jih dobivali prekupeci na Ogrskem, in je zahteval, da se ta razlika povrne. To je tista takoimenovana »ogrška diferenca«, ki je igrala že veliko vlogo pri posvetovanjih aprovizacijskega sveta in v poljedelskem ministertvu. Deželni odbor in kmetijska družba stojita na stališču, da se morajo pri nas plačevati v polni meri iste cene, kakor jih dobivajo na Ogrskem prekupeci, ne glede na to, ali dobivajo na Ogrskem vso svoto izplačano kmetje ali ne. Enaka pravica za obe državni polovici, pri nas pa enaka pravica za vse dežele, ne glede na to, ali je katera v ožjem vojnem ozemlju ali pa v varnem zavetju zadaj!

Pregled po svetu.

Nepotrebne skrbi. V preresnem času, to bi imeli vsi — osobito odličnejši narodni voditelji — posvetiti svoje dragocene moči blagru domovine, ki je ogrožena od besnih sovražnikov, se polnijo predali nemškega časopisja z dokazi o potrebi nemškega državnega jezika. Brnski katoliški časopis »Hlas« odgovarja na vprašanje: »Ali je nemščina potrebna kot državni jezik?« — tako-le: »Pri poklonitvi dežel je imela nemščina, kjer je v kaki deželi v manjšini, šele drugo mesto. V armadi je poveljevalni jezik nemški, toda povelja imajo pristavek, da jih morajo moštvu raztolmačiti v materinem jeziku. V zbornici so dovoljeni vsi jeziki, nemščina je samo dobrovoljno pripuščena kot posredovalni jezik. Državni zakonik izhaja v vseh jezikih. V diplomaciji pa je nemščina brez pomena. Zakaj tedaj zahtevajo nemški državni jezik?« List da

krepa odgovor: »Zaradi uradnikov, ki jezika ljudstva, s katerim so v uradni zvezi, ne znajo ali pa neznajo znati.«

V ogrski zbornici — nova nasprotja. V ogrskem parlamentu je 25. februarja vprašal poslanec grof Mihael Karoly ministrskega predsednika:

1. Ali je res vlada sklenila z avstrijsko vlado dogovor za dalj kot desetletno dobo?

2. Ali hoče dati vlada nadrobna pojasnila o pogodbi?

Grof Tisza je odgovoril, da so dogovori tako napredovali, da se lahko prično pogajanja z Nemčijo. Vladi sta pa sklenili, da bodo o podrobnostih molčali.

Po Tiszovem govoru sta grofa Apponyi in Karolyi izjavila, da nista zadovoljna z izvajanjem ministrskega predsednika in da zato napovedujeta vladi najostrejši boj.

Zgodovinski govor v nemškem državnem zboru. Državni kancler Bathmann-Hollweg je mož, ki zna govoriti in poslušalce tudi navdušiti. Kar izpregovori, je dobro premišljeno, pa tudi utemeljeno. Zanimiva je njegova izjava o podmorski vojni: »Na našo noto o poostitvi podmorske vojne smo od nevtralnih držav dobili odgovore z raznimi pridržki in ugovori. Poznam težave nevtralnih držav in jih skušam onaliti n. pr. z dovozom premoega in železa. Toda vemo pa tudi, da je te težko povzročilo angleško nasilno pomorsko tiranstvo. To zaslužnje vse neangleške trgovine hočemo in bomo zlomili. Ustregli bomo željam nevtralcev, kolikor bomo pač mogli, toda nikjer ne moremo prekoračiti svojega odločnega nepreklicnega sklepa, da brezpogojno dosežemo namen zapore. Enkrat nam bodo nevtralci gotovo hvaležni za to stanovitnost, kajti prostost morja bo tudi njim koristila. Ponavljam, da je naša podmorska vojna odgovor na angleško izstradalno blokado od začetka vojne. Angleži so mislili, da vojna zanje ne bo draga; upali so, da jim bodo na kopnem vse delo opravili zavezniki, Angleži pa bi s svojo ponosno mornarico brez človeških žrtev z izstradanjem prisilili nemški narod h kapitulaciji. Recept ni bil nov. Že v burski vojski so Angleži burske žene in otroke nagnali v zloglasna koncentracijska taborišča, kjer so z nečloveškim ravnanjem in trpljenjem hoteli zmanjšati odpor mož na bojišču. Anglija skuša svoje ljudi pomiriti z obljubo, da bo kmalu kos podmorskim čolnom. Zaenkrat lahko izjavimo, da že dosedanji uspehi daleko presejajo vse nade naše mornarice.«

Nemčija in Mehika. Nemški veleposlanik je imel nalogo, ponuditi v slučaju, da bi izbruhnila vojska med Ameriko in Nemčijo, mehikanski vladi zvezo z Nemčijo. Ameriška vlada je — po neznanem potu izvohala za ta dogovor, kar je javnost zelo razburilo.

Kako bo z Ameriko? Predsednik Wilson je v kongresu prošil za pooblaštilo, da sme oborožiti trgovske ladje ter nastopiti, če bo treba, z oboroženo silo; zahteval je tudi v ta namen 100 milijonov dolarjev kredita. — Pri tej priliki je obžaloval, ker »druge nevtralne države niso smatrale za pametno, da bi se pridružile ameriškem nastopu.« — »Odredbe moje vlade,« tako je zatrjeval, »pa ne bodo vodile do vojne,

razen če bi bila katera izmed ameriških ladij namenoma potopljena.« Zaradi potopljene ladje »Laconia« so razmere med Ameriko in Nemčijo seveda zelo napete. — Po shodih, ki jih sedaj prirejajo po Ameriki, najbolj ropočejo proti splošni brambni dolžnosti. Vsi prostori so navadno prenapolnjeni. Listi, najbrž podkupljeni, pa navdušujejo za vojno osobito v državi New York, odkoder se poroča, da je Amerika razpisala dobavo 2750 topov, ki z njimi hoče oborožiti trgovske ladje. — Ker je z zadnjim februarjem potekel čas, v katerem zboruje vsako leto amer. kongres, je sklical Wilson izredno zasedanje kongresa, ki se je začelo 5. marca. Z veliko napetostjo se pričakuje, kako se bo odločil kongres in kako senat.

Vojne priprave Severne Amerike. Senat je dovolil 835 milijonov dolarjev za vojne priprave. Tudi mirovni prijatelji so odobraval to oboroženo ameriško politiko.

Svetovna vojska.

Boročevič se nadeja lepih uspehov. — Naša podjetja na Tirolskem in v Bukovini. — Ponesrečeni italijanski napadi na Macedoniji. — Nemci izpraznili na Francoskem nekaj ozemlja ob Aiskrl. — Delo podmorskih čolnov napreduje.

VOJSKA Z ITALIJO.

Boročevič o bodočih bojih. Poročevalec časopisa »Pester Lloyd« je dobil dovoljenje za razgovor z generalnim polkovnikom Boročevičem. Tekom pogovora se je poveljnik hrabre soške armade takole izjavil: »Mi pričakujemo bodočih bojev in smo mirni. Če smo deset soških bitk srečno prestali, potem z božjo pomočjo tudi pri deseti ne bo drugače.«

Naša podjetja na Tirolskem. Blizu velike gore Marmolata so naši letalci z naglim napadom presenetili Italijane. Uničili so 2 sovražna topova, precejšnjo zalogo streliva in bivališča Italijanov. Na Monte Zebio so naše čete naredile v velikanskem snegu več predorov proti sredi sovražnih postojank; nato so udri oddelki domobranskega pešpolka št. 3 skozi te rove v sovražno postojanko, jo uničili in prizadejali sovražniku krvave izgube.

RUSKO-ROMUNSKO BOJIŠČE.

Krepki sunki zaveznikov. Kaj delajo Rusi za bojno črto, kako se pripravljajo na spomladanske boje? Ta vprašanja zanimljejo zlasti naše poveljnike. Zato so napravili več poizvedovalnih sunkov v sovražne postojanke. Poizvedovalne čete so se vrnile z dragocenimi poročili. Sovražnik ima prve postojanke slabo zasedene; za fronto pa zbira vojaštvo in ga uči za spomladanske boje. Rusi se niso dokončali razvrstitve svojih armad. Tak sunek so naše zavezniske čete napravile v Galiciji pri Nara-jovki in pri tem ujele 3 ruske častnike, 226 mož in uplenile 7 strojnih pušk. Drugo tako podjetje se je našim posrečilo pri Woron-

czynu v Voliniji. Našim četam se je posrečilo udreti v sovražne postojanke poldrug kilometer daleč na dva in pol km. širokem prostoru. Uničile so sovražna kritja in utrdbe in se vrnile s 122 ujetniki in 4 zaplenjenimi strojnimi puškami.

Ruski napori pri Mesticanesci. V tem delu vzhodne fronte se zadnje tedne oba nasprotnika živahno gibljeta. Pred nekaj dnevi so naše in nemške čete iztrgale Rusom v tem odseku nekaj ozemlja. Od takrat se Rusi neprestano trudijo, da bi nam vzeli osvojeno ozemlje. Hudo so napadali zlasti 1. marca. Petkrat so naskočili naše postojanke, toda vselej so bili krvavo odbiti. V teh bojih se je posebno odlikovalo naše topništvo.

Kako je v Bukovini? V južnozahodnem kotu Bukovine, tam kjer pelje cesta in železnica iz Dornevatre čez Jakobeny v Kimpolung, so naše čete 27. februarja osvojile več višinskih postojank na obeh straneh ceste, ki pelje v Valeputno. V naslednjih dneh so skušali Rusi s srditimi napadi osvojiti izgubljene postojanke. Sever-

ške čete so z lahkoto odbile vse italijanske napade.

Žalostno stanje solunske armade. Angleški listi poročajo, da se nahaja solunska armada v žalostnem stanju. Lani je baje umrlo na grizi in na mrzlici 60.000 vojakov. Sarraillu niso poslali ojačenj, dasi jih je večkrat zahteval. Tudi takrat ni dobil zadostne podpore, ko so osrednje sile nastopile proti Romuniji. Armadi manjka streliva in tudi drugih vojnih potrebščin.

FRANCOSKO BOJIŠČE.

Nemci izpraznili del ozemlja ob Ankrí. 1. marca je nenadoma prišlo nemško poročilo, da so nemške čete iz posebnih vzrokov izpraznile ob Ankrí del najsrednejših svojih postojank prostovoljno in po načrtu in da so premostile svojo obrambno črto v že prej pripravljene postojanke. Teža premikanja sovražnik ni opazil. Sovražnik je oprezno sledil, ker ni vedel, kaj bi to pomenilo. Izprva se je nasprotnik veselil, da so Nemci popustili nekoliko ozemlja, da-

potopili toliko ladij, da jih bodo v 6. mesecih komaj nadomestili; pri živilih so jeli štediti in predpisovati, koliko naj kdo porabi. Morda se bo v nekaj mesecih s podmorsko vojsko le doseglo toliko, da bodo Angleži voljni začeti pogajanja.

Strokovnjaki se hvalijo, da uničujoče delo podmorskih čolnov dobro napreduje in da je uspeh, ki so ga doslej dosegli, daleko večji, nego se je pričakovalo. Listi pišejo, da je bilo v prvih 20. dneh februarja potopljenih 187 ladij. Točno to število ne bo, ker se vsi podmorski strahovi še niso vrnili, da bi poročali o svoji uničujoči sili. Naši sovražniki sicer priznavajo, da so vsled nastopa čolnov-potapljačev močno prizadeti; s strahom gledajo v bodočnost, zraven se pa tolažijo s tem, da se mnogo ladij vendar le prebije skozi nevarne morske pošasti. Če sodimo po dejstvu, da so vrednostni papirji na londonski borzi od početka vojske, osobito zadnji čas močno padli in da znaša izguba na papirjih že 14 tisoč milijonov mark, potem je Anglija že na precej slabih nogah. — Na Sredozemskem morju je bilo zadnje dni februarja pogreznjenih lepo število sovražnikovih prevoznih ladij, ki so jih deloma spremljale bojne ladje. Listi naštevajo 18 parnikov, ki so vozili pšenico iz Amerike v Italijo (n. pr. Ozeania), bombaž iz Bombaya, koruzo iz Argentinije, premoč (n. pr. švedski parnik »Skogland«).

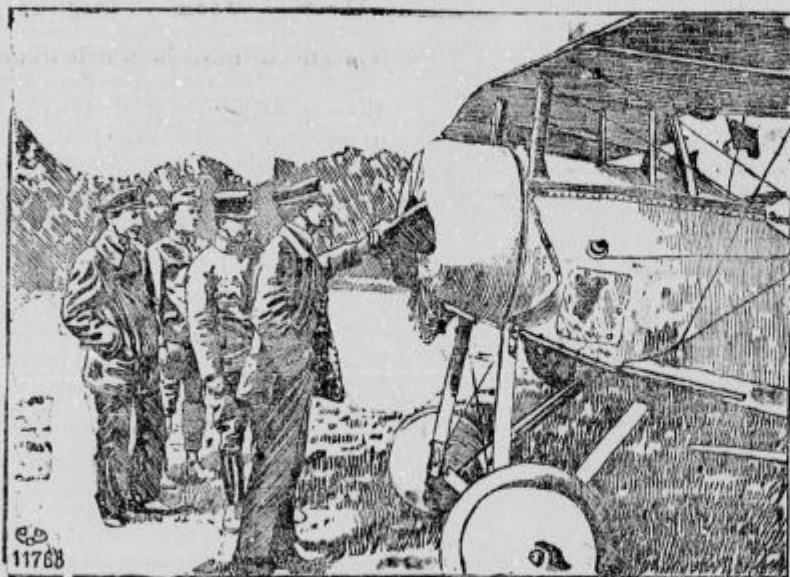
Pomen podmorske vojske je zlasti tudi v tem — tako se je poudarjalo v ogrski zbornici — da je onemogočen ali pa vsaj oviran dovoz streliva na zahodno bojišče. Sovražniki imajo za sedanjost ofenzivo nakupičenega dovolj streliva in municije; a glavno je, da se strelivo n a d o m e s t i. Sovražno ofenzivo ta okolnost lahko prepreči.

Tedenske novice.

Premalo? Dobili smo pismo, v katerem se je neki naš prijatelj razhudil, ker nismo pisali o vasi, ki je tudi bila močno prizadeta po p o t r e s u. To je res, da živimo hitro — od danes do jutri. Danes čujemo o hudi nesreči, prizadete pomilujemo, jim želimo pomoči; a kmalu pridejo druge skrbi, druge novice, in časnikar je prisiljen, da se peča bolj z najnovejšim, pri tem pa stopijo prejšnji dogodki, prejšnje nesreče, ki jih prizadeti ljudje šele začno v pravi meri čutiti, nekako v ozadje. Na ponesrečence v krškem okraju nikakor nismo pozačili, marveč so nam bili v minulem hudem mrazu večkrat na mislih. Tudi pri tej priliki opozarjamo in prosimo vso ožjo domovino, naj bodo ponesrečeni prebivalci omenjenega okraja toplo priporočeni ljudem usmiljenih src. Kdo je več trpel, kje je bil potres hujši ali milejši, kje je več škode, o tem pa ne moremo presojati, ker se nismo mogli ali utegnili sami prepričati, zato bo skrbela oblast, ki naj priskoči z izdatno podporo na pomoč.

V »Slovencu« je 3. marca nekdo sporočal, da so v Brežicah odprte trgovine in večina gostiln, da ljudje stanujejo v pritličju hiš, dasi se je prvotno poročalo, da je mesto v razvalinah. Prizadetih bo pač

Zrakoplovni mojster poročnik Banfield ogleduje laško letalo.

no te ceste pa je ruska pehota petkrat naskočila naše nove postojanke. V velikih in gostih množicah so se navalili Rusi, toda prišli so le do naših žičnih ovir; tu se je pa zrušil njih napad v hudem ognju pušk in strojnic. A še ni zmodrilo Rusov. Po hudi topovski pripravi so zopet petkrat naskočili v množicah; vsi njih napori, so bili zaman. Rusi so doživeli velikanske izgube; naši so ujeli pri tem 1300 Rusov in ugrabili 11 njihovih strojnic.

V Romuniji so naše zavezniške čete odbile srdite napade Romunov v dolini Putne in Suzite. Prišlo je do pobliznega boja moža z možem, v katerem so bili Romuni popolnoma vrženi.

MACEDONSKO BOJIŠČE.

Ponesrečeni italijanski napadi. V ovinku reke Črne, v odseku pri višini 1050 so Italijani večkrat napadli nemške postojanke. Na vsak način bi radi zopet osvojili jarko, ki so jih bili zasedli Nemci; toda nem-

nes pa priznava, da je bila to le spretna vojna poteza. Sovražnik bo namreč moral utrditi nove postojanke, premestiti težke topove, kar bo vzelo precej časa, če pomislimo, da morajo biti taki topovi vzdani.

Pod vodami.

Pri nas in pri sovražnikih se vse zanimalje za podmorsko vojsko. En mesec je že, odkar je napovedan brezobzirni boj zoper vse ladje, ki jih zavezniški podmorski čolni zasačijo na zaprtem morju. Kako je soditi o tem drznem poizkusu? So, ki pravijo, da od tega podjetja ni kaj prida pričakovati; drugi so polni veselih nad, da bo v treh mesecih sovražnik že počasi dihal. Najbrž bodo ti in oni v zmoti. Resni glasovi, ki zvené iz angleškega časopisja, nas prepričavajo, da gre sedaj tudi Angležem za kožo. Žita hočejo doma pridelati; ministri opozarjajo, da so jim v enem mesecu

veliko hiš (tudi frančiškanski samostan), ki ne bodo več za rabo. Poškodovane so tudi vse tri cerkve. — Na Čatežu so hiše bolj lesene, zato se nesreča tako ne pozna. Cerkev je pa v obupnem stanju, župnišče popolnoma izpraznjeno. Nedeljsko službo božjo imajo v Cerini. — V Krški vasi je mnogo hiš napol uničenih, vendar se podrla ni nobena. Glede poslopij je Krška vas najbolj trpela. Peči so razrušene tudi v lesenih hišah. — V Cerkljah je veliko škode posebno na cerkvi, ki je stara šele 10 let. Zdej je zaprta; v stari šoli je prirejen oltar, da opravljajo službo božjo. Med hišami, ki so mnogo trpele, je tudi šola in župnišče. — Na Skopicah (v cerkljanski župniji) so popadali na tla skoraj vsi dimniki, peči so se podrle ali pa so poškodovane. Na Skopicah je 100 števil, zato je škoda razmeroma jako velika. Nekaj večerov so ljudje ostali na prostem ter kurili sredi vasi.

Podpora ponesrečenim je nujno potrebna. Dvakrat da, kdor hitro da!

Smrtna kosa. Pokopali so dne 28. februarja v Kamniku cerkvenega slikarja g. Matija Koželj. Umrl je po kratki bolezn. Pokojni je bil rojen v vodiški župniji l. 1842. — V Ljubljani se je nenadoma preselil v večnost pozlatar in podobar Fr. Tomán. V nedeljo, 25. febr., je šel na izprehod proti St. Vidu, kjer ga je hipoma zalotila smrt. — V Idriji je umrl posestnik in cerkveni ključar g. Fr. Nagode. Pokojni je bil več let tudi občinski odbornik in načelnik okrožnega zdravstvenega sveta. N. p. v m.l.

Tobak, tobak. »Tudi tobakarji so reveži,« tako smo morali nehote vzklikniti, ko smo videli pred ljubljanskimi trafikami dolge vrste mož, vojakov, gospodov in tudi mladostnih oseb po cele ure stati na mrazu in čakati na to božjo travico. Pa kaj čemo? Strast je nekaj hudega, je zatrjeval naš pesnik Vide, ki se ga je tudi lotila tobakarska razvada. Zdej so pa davke za to strast še povišali. Pa je nazadnje tudi prav, ker nujno potrebno živilo tobak le ni; in če je res tako potrebno, da gredo cene za potrebno vsakdanja živila kvišku, zakaj bi se prizanašalo tam, kjer gre pravzaprav v prvi vrsti za »šport.« S prvim marcem so dvignili cene tobaku zaradi višjih proizvodnih stroškov povprečno za 30 odstotkov. Portorike stanejo zdaj 12 vin., prej 9; kratke 9, prej 7, male domače 6, prej 5 v. Cigarete: šport 5, prej 3½ v.; drama 3, prej 2½. Tobak za cigarete: macedonski 1 K 80, prej 1 K 35; hercegovski 1 K 20, prej 90; srednjefini turški 90, prej 65 v.; ogrski 40, prej 30 v. Tobak za pipo: knaster 30, prej 22; trije kralji 30, prej 22; fini ogrski 30, prej 20 v.

Splitski škof umrl. V Splitu v Dalmaciji je umrl škof dr. Anton Givoje. Splitsko škofijo je vodil samo dobrih pet let. Poprej je bil bogoslovni profesor v Zadru.

Velik dobrotnik. Nedavno umrl glavni ravnatelj ogrskih prog južne železnice, Maks vitez pl. Bram, je zapustil milijonsko ustanovo za uslužbence južne železnice. Obresti bodo razdelili vsako leto med podporne potrebne ogrske in avstrijske uradnike in nastavljenice južne železnice, oziroma njih vdove in sirote.

Zločinstvo. Dne 22. febr. ponoči je bila v Štomazu blizu Ajdovščine zadavljena 26letna Antonija Zgonik, pošteno in pridno dekle. Že poprej ji je bilo ukradenih 350 K. Podivjanca, ki ima na vesti umor, še niso zasledili.

Volčje mrcine so napadle 24. februarja ponoči v črnomaljskem okraju voznika A. Agniča. Konj se je odtrgal in zbežal proti Telčemu vrhu; za njim sta jo udrla dva volkova; voznik je pa vrgel proti tretjemu konjsko odejo, sam pa splezal na drevo, ter ostal ondi, dokler ni sklical ljudi, ki so žival prepodili.

Vojaške novice.

Nov admiral. Poveljnik naše mornarice Maks Njegovan je imenovan za admiral.

Odlikovanje. Vojni kurat ljubljanskih črnovojnikov na Krasu g. P. Zavادلal je bil odlikovan z duhovskim zaslužnim križcem II. razreda na belordecem traku.

General pehote pl. Arz na površju. Te dni je avstrijski cesar odvezal dosedanje službe načelnika generalnega štaba celotne oborožene sile — barona Conrada pl. Hötzendorfa. Cesar mu je pri tej priliki podelil najvišji red Marije Terezije ter v izredno laskavih besedah pohvalil njegovo dosedanje službovanje. Ker pa namerava njegove izredne sposobnosti boljše porabiti in izkoristiti, mu je odkazal drugo važno in odlično mesto. — Za naslednika je imenovan general pehote pl. Arz. Ta vojskovodja se je izkazal zlasti ob brambi Sedmograške, ki mu je kot domovina dobro znana. Rojen je bil v Sibinju. Boril se je poprej pri Tomažovu in Komarovu.

»Sedemnajsti« pišejo: Brali smo Vaš cenjeni list, ki nam mnogo veselja in zabave napravi; posebno nam je ugajala slička o poslancu miru. Res je mir tako okoli hodil, toda sreče ni imel. Mislimo, da je tudi zelo pozabljiv, kajti kadar ga je »Janez« na predstraži prašal za »bojni klic«, ni vedel odgovora, pa se je moral vrniti. Zadnjič smo ga pa mi ententi poslali, a neusmiljeni sovražnik ga je takoj ustrelil. Tako so ga zaenkrat odpravili, vendar upamo, da ga nam s podmorskimi čolni zopet nazaj pripeljejo. — Srčne pozdrave vsem Slovincem — v imenu 17ih: Karel Šustersič, Ivo Rigler, Fr. Dežman (?).

Padel je te dni na tirolskem bojišču vojak po duši in telesu — Peter Plevel, nekdanji član Orla in zvest član izobr. društva v Cerkljah. Služil je pri 7. lov. bataljonu. Na patrolji je bil zadet v trebuh; čez dva dni nato je moral umreti. — »Ne bom Te pozabil, dragi prijatelj!; maščeval Te bom pri prvi priliki.« — J. Vombergar, podčastnik.

Dvojno veselje. Iz ruskega ujetništva sta pisala brata Franc in Janez Kemperle. Dve leti se nista bila nič oglašila; zdaj je pa prinesla pošta dopisnico od enega 22., od drugega 24. februarja. Doma sta v Podlonku, selske župnije. — Tako se bo še marsikje izpremenila žalost v veselje.

Škoda, da tako pozno! Zelo koristna naprava bodo vojaški domovi, ki se

snujejo in otvarjajo sedaj po vseh deželah avstrijske monarhije. Za vojne domove se je v prvi zavzel sam naš presvetli cesar in cesarica Cita. V vojaških domovih, teh družabnih prostorih se bodo zbirali naši bojevniki v prostih urah; tu jim bo na razpolago časopisje in dobro berivo; tu bodo našli vse potrebno za pisanje, se bodo razvedrili ob petju, igri, godbi, predavanjih itd. V Ljubljani se je osnoval 6. marca pod vodstvom dež. glavarja dr. Iv. Šustersiča širši odbor, ki naj bi v tem oziru predvsem poskrbel za vojaške domače polkov. — Doslej je otvorenih že 70 domov, 120 jih prirejajo, nad sto jih še pride na vrsto.

Lovska sreča na bojišču. Vojaki osme stotnje nekega južnoavstr. polka so na pustni dan v Karpatih ujeli lepega jelena, ki je bil kot nalašč za pustni priboljšek. Pribežal je v postojanko pred rusko patroljo. Žival je tehtala nad 200 kg.

Pošiljatve na fronto. Poštni uradi svare, naj bi domači ne pošiljali svojem na fronto takih stvari, ki se hitro in rade pokvarijo. Promet je omejen in zaradi obilice pošiljatev le počasi napreduje, zato se take jestvine pokvarijo, preden pridejo na namenjeno mesto. Vsled tega nastane dvojnja škoda: Vojak je žalosten, ako dobi pokvarjene jedi, doma so pa za toliko na slabšem, kolikor so poslali.

Po vseh polkih so junaki. Pri 102. češkem pešpolku je bilo od začetka vojske pa do zdaj podeljenih 3002 odlikovanj. To je pač jasen dokaz, da so tudi med Čehi požrtvovalni in domoljubni junaki.

Italijanski letalci nad Polo. V noči pred 26. febr. so prileteli italijanski zrakoplovci nad Polo. Sami se hvalijo, da so vrgli nad 1 tono razstrelivnih snovi, toda to poročilo je vsekako pretirano. Nekaj bomb je padlo na prosto polje brez posebne škode.

Vojnega posojila v Italiji se je nabralo 2200 milijonov lir; v gotovini samo 1470 milijonov.

Trije srbski visoki častniki utonili. Ob potopu italijanskega parnika »Minas« so utonili tudi srbski general Gojković, polkovnik Ristić in Dolić.

Grozovita eksplodacija v sovražnikovi deželi. Po ovinkih so izvedeli iz Pariza švicarski listi, da je v velikih municijskih skladiščih blizu mesta Rennes šla v zrak zaloga municije, ki so jo cenili na 80.000 ton. Izpod razvalin so potegnili 200 mrtvih in 700 ranjenih.

Razne novice.

Cesarski namestnik v Galiciji baron Diller je odstopil; na njegovo mesto je imenovan general grof Huyn, brat praškega nadškofa.

Podpore družinam. Finančni minister Spitzmüller je pri zborovanju za prehrano revežev izjavil, da se namerava v kratkem zvišati podpora družinam vpoklicanih. — Govorilo se je tudi pri tem posvetu, kako bi se ravnejšim slojem pomagalo, da bi dobili po nizki ceni meso. Ako se oboje izpelje, bi stalo državo na leto okrog 300 milijonov kron.

Starši, ki imajo slepe otroke — pozor! Pri deželni vladi kranjski bodo oddali 2 do 4 ustanove za slepe, ki se potem pošljejo v zavod za slepe v Lincu. Pouk se prične sredi septembra t. l. Pravico do teh ustanovnih mest imajo na Kranjskem rojeni, ubogi, zapuščeni, slepi otroci obojega spola, posebno sirote, ki so zdravi in zmožni za pouk ter so najmanj 7, toda ne več kot 14 let stari. Prošnje za podelitev teh ustanovnih mest je treba vložiti pri dotičnem okrajnem glavarstvu do 1. maja t. l. Prošnjam naj se priloži rojstni (krstni) in domovinski list, splošno o stavljenih kozah, ubožni list in zdravnikovo izpričalo o zdravju in zmožnosti za izobrazbo dotičnega prosilca. — C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

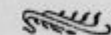
Ogri imajo. Grof Tisza je v zbornici naznanil, da ima Ogrska dovolj živil do prihodnje zetve, če bodo vsi sloji skrbeli za red in disciplino. Letos si žele vsaj srednje letine, pa bo mogla Ogrska podpirati tudi svoje zaveznike.

Vedno bolj jasno. Ravnanju Wilsonovemu se ne bomo čudili, če slišimo, da je član framasonske lože. Katoliški list »Amerika« zadržuje, da se je Wilson vmešaval tudi v boj zoper katoliško Cerkev v Mehiki. Voditelju mehikanskih vstašev Huerta je obljubil pomoč severnoameriške vlade pri volitvi predsednika mehikanske ljudovlade, ako se zaveže, da ne dovoli katoličanom pri vladi nobenega vpliva. Huerta je odgovoril, da njegovih ponudb ne more sprejeti. Wilson je nato Huerta pustil na cedilu, da je padel.

Povsod pomanjkanje. V Italiji je taka sila za premog, da so ustavili promet skoraj na vseh postranskih progah, na glavnih progah pa je prenehalo voziti veliko osebnih vlakov.

Dalmatinsko vino. Dalmatinska deželna vlada je dovolila izvoz vina iz Dalmacije v obe državni polovici. Ondotni domači vinogradniki bodo te odredbe najbolj veseli.

Vsled hudega mraza je letos tuintam zlasti v nižje ležečih vinogradih (na Štajerskem) posebno mnogo trsnega rožja. Taka zmrzla očesca so zdaj popolnoma črna. Pri obrezovanju — kjer tega še niso storili — bo treba previdnosti.

Dopisi.

Z Breznice. Skoro po vsem Kranjskem so že zvonove vzeli. Povsod pravijo: »Oh, kako škoda našega zvona, ki ima tako lep glas kot nobeden. Tudi v župniji Breznica na Gorenjskem so bili vzeli veliki zvon. Po dolgem trudu se je pa posrečilo, da smo ga dobili nazaj. Vojaška oblast je dovolila, da smo dali dva druga zvona v zameno: enega s podružnice na Rodinah in enega s podružnice cerkve na Bregu. Dne 30. novembra 1916 so naložili zvon na postaji v Lescah. Dekleta so ga okrasile z lepimi vencami in ozaljšale voz z mlajčki. Ko so ga peljali na Breznico nazaj, je stala ob potu velika množica, ki je bila vsa navdušena. Ostala dva farna zvonova sta milo klicala svojega gospodarja, naj se jima kmalu pridruži, da bodo skupaj v trizvoku peli Bogu v čast in vernike vabili v cerkev. Dne 6. decembra je velik zvon, ki je prišel iz vojske, vnovič zapel. Marsikateremu faranu so porosile solze oči, ko ga je zopet slišal. Ljudje so se pogovarjali in rekli: »Ze zvon smo tako slovesno sprejeli, ko je prišel iz vojske, kako

bomo šele sprejeli fante in može, ko se ti vrnejo domov.«

Bohinjska Bistrica. V slavnostni seji je občinski odbor soglasno in z največjim odobravanjem sprejel predlog domačega g. župnika: Občinski odbor si šteje v največjo čast imenovati svojim častnim občanom ekscelenco kornega poveljnika preblagorodnega g. Rudolfa Stöger Steiner von Steinstätten zaradi njegovih nevenljivih zaslug kot vrlega branitelja Bohinja.

Dol. Kamnice, župnija Prečna pri Novem mestu. 11. februarja je umrla Nežika Planinšek, zgledna članica Marijine družbe. Še le 23 let ji je bilo, a njeno življenje je šlo mnogo let, ker je vedno zvesto služila Jezusu in Mariji. Za njo žalujejo starši, trije bratje — vsi v vojski — in sestra, pa tudi vsa Marijina družba, ki jo bo težko pogrešala. Pri pogrebu so bile kljub slabemu vremenu častno zastopne članice Marijine družbe, ki so se ihtečim srcem poslovile od svoje predrage sestre. Vsem številnim spremljevalcem izrekajo starši prisrčno zahvalo.

Iz Vel. Lipja pri Hinjah. Naša vas šteje 19 števil, pa imam vseeno 17 mož in fantov vojakov. Izmed teh sta dva padla, dva se pogrešata, drugi pa še vsi služijo cesarju in domovini. Veliki zvon smo dali z žalostjo v vojno službo. Težko smo se ločili od njega, ker je bil tak, da mu skoraj ni bilo para. Vzeli bi tudi mali zvon, pa je ostal po posredovanju domačega g. župnika.

Loče pri Beljaku. Na pustno nedeljo in pustni terek so priredila tukajšnja dekleta gledališko predstavo v vojno-koristne namene. Ker je sedaj romanje onemogočeno, smo romali v igri tja k Materi božji v Loreto (»Dve materici«). Po posebnem varstvu Matere božje so se slednjič vse romarice srečno vrstile. Napravili smo tudi obisk »Pri gospodi«, kjer smo videli več smešnih prizorov. Ob deklamaciji »Beguška sirota« smo se spomnili ubogih pregnancev. Pesem »Tolažnica žalostnih« nam je razkrila gorje marsikatero družine tega časa. Soči pa smo iznova naročili:

Narastaj, vskipi v tok strašan,
srdita čez branove stopi
ter tujce zemlje-lačne vtopi
na dno razpenjenih valov.

[»Soči.«]

Ker so take predstave v naših krajih zlasti v sedanjih časih in razmerah skoro bele vrane, se je nabrlo od vseh strani mnogo ljudi.

Gospodarske stvari.

Gospodarski in tržni pregled.

Kako je z mesnino. Vojska se v naših mestih močno čuti. V Ljubljani na trgu ni kaj dobiti razen nekaj mesa. Na Dunaj so pripeljali v prvih šestih tednih tekočega leta 27.461 govedi in 806.225 kg govejega mesa. Lani v istem času 28.459 govedi in 3.072.714 kg mesa. Živih prešičev so dobili na Dunaj letos 34.417, lani v istem času 49.419; prešičjega mesa letos 2844 kg, lani 12.661. Z ovčami pa gre naprej. Lani so jih dobili do srede februarja 2909, letos 11.630. Trg za prešiče je prenehal. Mesarji gredo sami po deželah in kupijo kar in kolikor morejo. Goveja živina se za Dunaj še nadalje rekvirira. Cene za govejo živino je zdaj vlada na Nižje-Avstrijskem znižala. Zlasti slabša živina ima precej nižje cene. Pravijo, da se morajo poznati v ceni večji stroški za pitanje.

Mleko ima po cesarstvu zelo različne cene.

Prehrana na Angleškem. Zdaj nas posebno zanimlje, kako bo s prehrano na Angleškem. Skupno so imeli Angleži ladij za 16 milij. ton, to je za 16. milij. kubičnih metrov prostora. Domače ladje so pripeljale vsake leto okoli 45 milij. ton blaga na Angleško, tuje — nevtralne pa 30 milij. Iz tega je razvidno, da je vsaka ladja napravila povprečno tri puta v enem letu. Če se uniči parnik, ki ima 3000 ton, se bo 9000 ton ali 900 vagonov blaga manj pripeljalo na Angleško. Če se jih uniči 330.000 ton, je pa to že 100.000 vagonov. Še hujši je z nevtralnimi ladjami. Teh ne bo veliko uničenih, le voziti si ne bodo upale več. Splošno se torej sodi, da bo uvoz angleške hrane padel za več, kakor za polovico. Do zadnjih tednov so Angleži vedno poročali, koliko žita in drugih živil se je na Angleško pripeljalo. Zdaj vlada ne dovoli več, da bi se ti podatki natisnili. Nekaj žita imajo tudi še angleški kmetje. — Toda v zmoti je vsak, kdor meni, da bodo zdaj kmetje dali živež do zadnjega zrna. Kadar je že povsod sila, se vsak boji, da bi tudi njemu zmanjkalo. Stiska svoje ostanke, kolikor more. Zdaj se maščuje, ker so podpirali samo tovarne in tuj uvoz ter gledali, kako bi milijarde pomnožili. Prišlo je res neizmerno zlata, kmetije so propadle, na najboljših njivah se je pasla živina; kmetje so si iskali drugod domovine ali se izselili v niesta. Zdaj so šle milijarde na tuje, doma pa živeža manjka. Na Nemškem se pridelava na vsakega človeka 400 kg krompirja na leto, na Angleškem le 130, žita na Nemškem 230 kilogramov na osebo, na Angleškem 30 kg. Živino imajo na Angleškem res lepo. Za več milijonov je prodajo vsako leto na tuje. A vendar so morali še v miru 40% mesa uvažati. Bogatini so pojedli dobro domače meso, za delavce in reveže je bilo le zmrznjeno argentinsko in avstralsko. Polovico mesnega uvoza je dala Argentinija, 12% Avstralija, 10% Amerika. Ovčjega mesa so polovico uvozili. Špeh in šunko so dobivali le iz tujine. Največ je prišlo tega blaga iz Nizozemske, Danske in Amerike. Amerika je dala 3½ milijona centov (po 50'8 kg), Danska 2 milij., Kanada 1 milij. v skupni vrednosti 744 milij. Ta uvoz bo zdaj zelo trpel. Danci in Nizozemci bodo prisiljeni nam in Nemcem prodajati. Živino so krmili s slabim žitom. Zdaj ga ne bo. Domačo živino bodo začeli bolj klati, nazadnje bo vendar tudi te zmanjkalo. Mesa použijejo povprečno toliko, da pride na dan skoraj ½ kg na osebo. Zdaj so ga določili dnevno le na 160 g vsakemu. Umetnega masla — margarin — katerega porabijo na leto 14.000 vagonov, je prišlo do 94% iz Holandske. Zdaj se bo tudi ta kupčija ustavila. — Kar je zemlja najboljšega rodila, so Angleži pojedli. Iz celega sveta so jim ladje skupaj vozile. Sedaj bodo tembolj občutili pomanjkanje. Pred 350imi leti so na

prav rokovnjaški način ropali ladje, ki so vozile špansko zlato iz Amerike; zdaj se jim povračuje. Tudi to je božja pravica.

Vino

Voznja iz Alžira na Francosko je pred vojsko veljala za 100 kg 11 F, zdaj velja 275—300 F, za 1 liter čez 3 K. Za 3500 sodov vina se mora plačati 450.000 K zavarovalnine.

Razno. Francoze in Lahe je zelo poparila angleška napoved, da bodo omejili uvoz vsega, kar se da pogrešati, ker manjka na ladjah prostora. Med temi rečmi je tudi laško sadje. Kam bodo zdaj Lahis pomarančami? V Avstralijo so prepovedali voziti avtomobile, gramofone in reči za lepoticje. — Na Ruskem so našli velike zaloge fosforita, to je onega kamna, iz katerega se dela superfosfat. Za nekaj stoletij ga imajo zadosti, če ga še tolikanj porabijo. V Švici so sirarne prodajale sir domačim ljudem v izgubo, ker so imeli pri tujih toliko več dobička. Zdaj je mleka doma manj, dasi se ga porabi več, ker drugih živil primanjkuje. Cene siru so morali zvišati.

Pridelujte več zelenjadnega semena!

Veliko večino zelenjadnega semena smo dobivali pred vojsko iz tujih držav, posebno iz Nemčije in z Ogrske. Ta uvoz ni znašal morebiti nekaj centov na leto, ampak računati ga moramo na vagon. Razen nekaj domačega zelja, korenja in repe, smo sejali izvečine tuje seme. Danes je izvoz semena iz Nemčije in drugih držav prepovedan in vsled tega je pomanjkanje tako veliko, da od marsikatere zelenjadi sploh ne bo dobiti semena, kar se pa dobi, je nezaslišano drago.

Ako hočemo premagati strašne čase in vzdržati do konca, moramo tudi v tem oziru kaj ukreniti, da preprečimo pomanjkanje najpotrebnejše zelenjadi. Edina izdatna od pomoč je pač ta, da začnemo pridelovati zelenjadno seme v večjem obsegu doma in sicer predvsem za lastno potrebo pa tudi za kupčijo. Danes ga ni kmetijskega pridelka, ki bi imel razmeroma tako visoko ceno kakor zelenjadno seme. Za jerbas čebulka n. pr. je plačala neka ljubljanska trgovina s semeni celih 230 K; kilogram čebulnega semena stane 70—80 K; kilogram semenskega graha 5—10 K in še več. Seveda so to pretirane cene. Ko bi tudi za polovico odnehale, bi bil zaslužek še vedno obilen.

Pridelovanje nekaterih zelenjadnega semena je pri nas že bolj ali manj znano in vpeljano. Po nekaterih krajih Dolenjske že sedaj pridelujejo precej čebulka, čebulnega in repnega semena. Po Gorenjskem je v navadi pridelovanje semena od korenja, repe, kumar itd. Vrtnarji in zelenjadarji v ljubljanski okolici pridelajo dokaj zeljnatega, solatnega, pesnega in drugega semena.

Pridelovanje semena torej za nas ni nič novega in v gotovem oziru nič težkega, ker ne gre za to, da bi se posameznik vrigel samo na to polje in začel kar tjavendan pridelovati semena vseh mogočih plemen in vrst, kakor to delajo svetovne

tvrdke po Holandskem, v Nemčiji in na Ogrskem. Gre marveč za to, da ustrezemo nujnim potrebam časa in v to svrhu pridelovanje domačega zelenjadnega semena najpotrebnejših plemen povečamo in po možnosti razširimo tudi na taka plemena in vrste, ki od njih dosedaj še nismo pridelovali semena — vsaj ne za kupčijo. V krajih n. pr., kjer že sedaj vsako leto sadijo čebulo za seme in pridelujejo čebulek, naj bi skušali tekoče leto pridelati tega blaga dvakrat, trikrat toliko kakor po navadi. Poleg čebulnega semena naj bi morebiti poskušali saditi še kako drugo zelenjad za seme, ki ji ugaja dotična zemlja in podnebje. V drugem kraju bi bil glavni pridelak n. pr. korenjevo in kumarčno seme; poleg tega bi pa nasadili tudi nekaj več semenske repe in pese itd. Važno je dalje, da vsakdo, ki se količkaj v večjem obsegu peča z zelenjadarstvom (kakor n. pr. samostojni vrtnarji, graščinski vrtnarji in oskrbniki, gospodinje pri večjih gospodinjstvih, šolski vrtnarji), pa nima prilike, da bi v večji množini za kupčijo prideloval zelenjadno seme, pridelal vsaj toliko semena, kar ga rabi za lastno potrebo.

Star, pa resničen pregovor pravi: »Kakoršna setev, taka žetev.« Kakor povsod, tako je tudi v zelenjadarstvu dobro, zanesljivo seme prvi pogoji za dober uspeh.

V tem oziru bi opozorili vse naše pridelovalce na dve posebno važni zadevi:

1. Posameznik naj prideluje seme za kupčijo samo od tistih zelenjadnih vrst, ki v njegovem kraju dobro uspevajo in so že kolikor toliko vpeljane in znane. Malo plemen in vrst, pa v razmeroma večji meri kakor dosedaj, bodi temeljno načelo. Močno bi bilo napak, kdor bi se lotil, zapeljan po visokih cenah, pridelovanja najrazličnejših zelenjadnih vrst na majhnem prostoru blizu skupaj. Na ta način bi se tako razcepil, da ne bi niti glede množine, še manj pa glede kakovosti dosegel kakega uspeha. Pač pa bi povzročil lahko veliko škodo, ker bi pridelal slabo, nerabno seme. Vedeti moramo namreč, da je veliko zelenjadnih plemen in vse vrste istega plemena med seboj v sorodu in da dobimo nič vredne križanke, ako gojimo semenske rastline sorodnih plemen in vrst blizu skupaj. Posamezna plemena in vrste n. pr. semenskih kapusnic bi morali saditi na daleč narazen ležečih zemljiščih, ako bi hoteli dobiti čisto seme posamezne vrste. Semenskega zelja, ohrovta, kolerab torej ne smemo saditi na isti njivi pa tudi semenske repe ne v bližini semenskega zelja ali kolerab. Istotako ne smejo rasti v neposredni bližini semenske buče in kumare ter razne vrste graha, petršilja in korenja. Brez nevarnosti pa lahko sadimo na njivo semenske čebule in poleg nje njivo semenskega korenja; prav tako so lahko tik druga poleg druge tudi petršilj in repa, zelje in kumare, endivija in rdeča pesa itd.

2. Za seme moramo odločiti vedno samo najlepše rastline, ki so zdrave in popolnoma dobro razvite. Že v jeseni je bilo treba obrati in posebej spraviti semenske rastline od dveletne zelenjadi, kakor od čebule,

zelja, ohrovta, kolerabe, zelene, petršilja, rdeče pese, repe in redkve. Po leti pa moramo obrati najlepše in najpopolnejše razvite rastline enoletnih zelenjadnih rastlin, torej najlepše glave solate, najbolj razvite, prve kumare, gredico graha, fižola itd. Pridelovanje semena in trgovina z njim, je nekaka častna in zaupna zadeva. Na semenu se navadno ne da zanesljivo spoznati kakšne vrste je, ali je sveže ali staro; kupec mora trgovcu zapati in verjeti, kar mu napiše na vrečko tega ali onega semena. Zato naj se pridelovanja semena loti le vesten, pošten, zanesljiv človek. Kdor uporablja za seme vse, kar cvete in dozori brez kake izbire in tako seme prodaja kot najboljše blago, je slepal. Isto ime zasluži, kdor prideluje slabe nič vredne vrste, ker navadno dajejo več semena in to blago potem vedoma prodaja kot seme gotovih, najboljših vrst. Koliko se v tem oziru greši, ve tisti, ki kupuje seme od raznih krošnjarjev in prekupovalk.

Ako bi hoteli doseči, da bi se pridelovanje vsaj nekaterih zelenjadnih semen pri nas udomačilo in razširilo, da bi tako pozneje vsaj deloma izpodrinili uvoz tega blaga iz drugih držav, bi bilo treba to pridelovanje organizirati in po deželi pravilno porazdeliti. Najprej bi bilo treba, točno določiti, od katerih plemen in od katerih vrst seme naj se vobče pri nas prideluje za kupčijo. Potem bi se določila gotova plemena za pridelovanje po kmetih na njivah, druga, finejša pa za vrtnarsko pridelovanje. Za sedaj, dokler se zadeva ne uredi, naj bi pridelovale kmečke gospodinje, ki so že kolikortoliko vajene tega posla, seme od navadnejše poljske zelenjadi, zlasti od čebule, zelja, podzemeljskih kolerab, repe, redkve, korenja, fižola, graha, boba, in kumar. Vrtnarji in zelenjadarji po poklicu, pa naj se poprimajo pridelovanja semena od solate, ohrovta, kolerabe, špinacije, rdeče pese, petršilja, zelene, korenčka, paradižnikov, kumar itd. Vrtnarji bi se morali brigati tudi za vzgojo semena zgodnje zelenjadi. A. Humek.

Oranje z motornimi plugi. Peto armadno poveljstvo je kupilo za Kranjsko dva motorna pluga, ki se bo z njima interesentom preoralo za pomladansko setev potrebne zemljišče. Opozarja se, da vojaških konj letos kmetovalci ne dobe na posodo. Kot odškodnino se zahteva za vsak preoran oral 28 K. Priglasiti se je treba takoj pri žetvenem častniku, nadporočniku R. Steiner, v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 8 (na dvorišču).

Promet s svinjskimi kožami. Za promet s svinjskimi kožami veljajo odslej tudi v ožjem vojnem ozemlju v zmislu ukaza vojnega ministrstva določila ministrskega ukaza z dne 26. januarja 1917, drž. zakon št. 30. Zablembo svinjskih kož civilnega zakola, odrejena od 5. armadnega poveljstva, se v območju armade vsled tega odpravi. Označeni ministrski ukaz se glasi: »Lastniki prešičev, ki jih koljejo za dom ali za porabo v svojem gospodarskem obratu, smejo eno petino pri tem dobljenih kož,

najmanj pa pet na leto, porabiti za dom ali v svojem gospodarskem obratu, ali jih smejo dati strojarjem proti plačilu v stroj. Kože prešičev, ki so bili zaklani v sili, smejo tudi strojarji prevzeti.« — Vprašanje je važno za kmetovalce in za strojarje.

Slike in črtice z bojišč.

Pismo iz Galicije.

(Piše poročnik Jože Barle.)

Bojno polje, 21. feb. 1917.

Včeraj smo praznovali — pust!

Zvečer se je z vojaško točnostjo ob sedmih sešla v naši prostorni baraki precejšnja družica častnikov, okrog 20 — sami pristni Hrvati, večinoma Slavonci — in moja malenkost, edini Slovenec med njimi! Za izborna večerjo sta poskrbela proviantni častnik in naš kuhinjski duh — častniški kuhar. Imeli smo celo prave,

mlajši praporščak Njegovega Veličanstva« (prišel je pred kratkim iz kadetnice) — ki je bil »točaj«, je kot vesten vojak pridno opravljal svojo službo. Oglasile so se orglice in nekaj prezebljih nog v težkih okovanih čevljih se je zganilo v neroden ples, ki se je čisto ponesrečil, ker fronta ne vzgaja plesalcev.

Ure so tekle — pivo in vino tudi — glave so postajale težke. Slednjič nam je »neizkušeni« kadet-točaj zaspal ob praznem sodčku. Posnemali smo vsi njegov zgled.

Danes zjutraj pa nas je pozdravil pristni — pepelnični maček, kakršnega smo poznali le v mirnih časih.

Brat tolaži svojo sestro.

Vojak Fr. Rejec, ki je imel vse ozeble in otekle roke, da je komaj pisal, tolaži svojo sestro, ki je izgubila svojega moža na bojišču.

Draga sestra! V začetku teh vrstic Te prav lepo pozdravim. Sporočam Ti, da sem

klical k sebi. Spominjam se veselih ur v njegovi družbi. Z veseljem je pripovedoval o svojem gospodarstvu; delal je načrte za bodočnost, a smrt je prečrtala vse lepe misli na srečno in veselo življenje. V duhu se poslavljam od tebe, dragi Franc; počivaj v miru! Bodi ti lahka tuja zemljica!

Stoji, stoji kapelica . . .

Stoji, stoji kapelica
Marije sedmih žalosti;
vsa s cvetjem je ovenčana
od smrek zelenih senčena . . .

Tu poti križata se dve:
ta desno, druga levo gre;
pot križa tudi src se dveh,
kot tisočim v teh težkih dneh . . .

Srce je polno bolečin,
ko mamico objema sin
in ji na lice polno gub
poslednji morda dá poljub.

In siva majka zahti:
Edinec njen jo zapusti;
najdražje, kar ji nudi svet;
njen up, opora starih let.

In mamico tolaži sin:
»Ne plakaj, nisem jaz edin,
ki majko drago zapusti;
stotisoč src s teboj trpi!

Ne plakaj, mamica, nikar!
Na boj krvavi kliče car;
za mili dom umrjem rad;
ta več mi je, kot starši, brat!

In ko bom pred sovragom stal,
ne bom se tresel, ne se bal;
ščit bodo tvoje mi prošnjé,
tolažba mi: — spomin na té!

In ako zveš, da sinek tvoj
je plačal krvni davek svoj;
ne plakaj revica po njem,
h kapelici pohiti sem.

Tu v božjo Mater se ozri .
v Devico sedmih žalosti,
in njej potoži svojo bol,
saj ona ume te najbolj . . .

Najdražje vzeli so i nji.
Glej, srce ji prebada meč;
pri nji vmiri se srce ti,
nazaj če sina ne bo več . . .

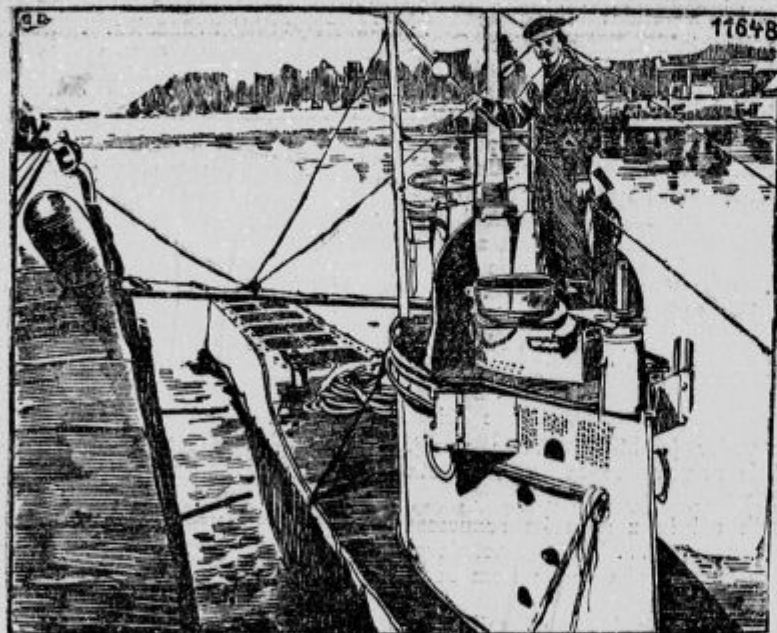
Na dvoje gresta pota dva,
na dvoje tudi dva srca;
tolaži ju in čuvaj Ti —
Marija sedmih žalosti!

Vide.

IVERI.

Če dobro presodiš, boš videl, da te je božja roka vodila tudi takrat, ko si se čutil nesrečnega.

Ako bi skopuh dobil sonce v najem, bi imel reveži večno noč.

Podmorski čoln v pristanišču.

pristne »pustne krofe«. Najraje bi jih bili nekoliko poslali v domovino za poskušnjo, da ni tako daleč! »Menažni mojster« nas je ta večer »prijetno« iznenadil z — dvema sodčkoma piva in trebušasto steklenico pletenke pristnega slavonskega vina. Vsak »zafrontovec«, ki bi bil nas videl, bi nas bil zavidal. Kako tudi ne? — »Krofi« in dva sodčka piva!

Po večerji so zadonele v tiho, mrzlo gališko noč krasne hrvatske in slovenske pesmi. Po dolgih mesecih trpljenja na fronti smo zopet slišali naše znane pesmi: »Je pa davi slanica pala« — »Slovensko dekle« — »Po jezeru« — »Na planincih« itd. Oživel smo ob naših popevkih, vonj domačega nageljna in zelenega rožmarina je napolnil prostor, mila domača zemlja nas le pozdravljala iz domačih pesmi. — Pozabili smo za hip gorje in trpljenje, ki teži srca vseh skupaj in vsakega posebej.

Osemnajstletni praporščak — naj-

Tvoje dopisnice prejel. Teško sem jih že pričakoval, ali še pre zgodaj so prišle. Ne morem Ti povedati, kako sem se prestrašil. Z žalostnim srcem in s solznimi očmi sem jih prebral. Strašna je novica, ki sem jo izvedel; strašna zame, kako šele zate in za vse domače.

Da, hudo je; tako hudo, da bi človek mislil, da mu ni več živeti. Smiliš se mi v srce, smilite vsi; ali pomagati revež ne morem drugače, kakor da vas tolažim: Nikar preveč ne žalujte. Res je ta smrt za nas vse hud udarec, toda on je rešen strašnega trpljenja in težav. Bog ga je preselil v boljše življenje . . . Upamo pa tudi, da se bomo kmalu vsi skupaj združili tam gori nad zvezdami.

Kar iz glave mi ne gre, da je tvoj mož mrtev, da ga ni več, ko sva si bila vendar tako prijatelja. Škoda zanj, ko je bil tako dober, skrben, pošten, pa tudi pobožen! Pa prav zato ga je pa tudi Bog ljubil in po-

Listek

Zvonarjeva hči.

(Povest. — Spisala E. Miller. — Priredil Fr. Steržaj.)

(Dalje.)

2. Življensko vprašanje.

Danes so možaki malo govorili med seboj. Utrudljivo in težko delo jih je izmutilo; številke, ki so še malo prej rojile po možganih, so še sedaj begale njihove misli, ko so se hoteli odpočiti od dela.

»Baker je došel,« je jedè pripomnil Henrik in se obrnil proti Roziki. »Žari, kot pristno zlato. Oglejte si ga, Rozika, predno ga denemo v topilnico.«

Rozika je zardela do ušes, pogledala je očeta in vprašala:

»Ali smem, oče, saj veste, kako me veselí?«

»Zakaj pa ne? Saj imaš vedno pristo pot v delavnico, kadar hočeš in mislim, da Jože nima nič proti temu.«

Ta se je zasmejal:

»Od kdaj pa je Rozika tako občutljiva?«

Rozika se je sklonila nad krožnik in še bolj zardela. Oče se je ozrl po hčeri in zamrmral:

»Neumnosti, neumnosti!«

Mati se je nemirno premikala na stolu ter pristavila mrzlo:

»Po delopustu lahko stopi doli; sedaj naj dodela začeto srajco.«

Nastal je za trenutek mučen molk. Henrik in Rozika sta skrivala svojo zadržano s tem, da sta hitela hitro jesti, mojster je prijel kozarec z moštom in krepko potegnil iz njega; Jože pa je gledal začudeno od enega do drugega.

Že štirinajst dni je bil doma, pa je že prav dobro čutil needinost, ki se je prikrala in zajedla v prej tako mirno družino.

Domači pogovor je utihnil; videlo se je, da je vsakdo svoje besede pretehtal, predno jih je izgovoril. Povsod nenavadna občutljivost.

Z očetom in materjo Jože ni hotel veliko govoriti, in tako koj prve tedne po svojem povratku povzročiti prepira. Rozika je imela sto izgovorov in Henrik mu je naravnost odgovoril: »Najboljše je, da nič ne rečem in se ne vtikam v družinsko življenje. Ne spadam k družini in ni, da bi napravljaval razprtijo.«

Jože ni zatem nič več silil v pomočnika.

Danes pa ga je minila potrpežljivost. Mučni molk pri mizi je dražil njegovo mlado kri in razdraženo ga je prekinil:

»Kaj je vendar to? Mati gleda neprestano v stran, oče pa godrnja. Prej, ko sem šel z doma, smo bili vsi enih misli in enega srca. Rozika je pela kakor škrlanec, zdaj pa poveša glavo, kot bi bila sveti Katarini olje izpila. Pa bi vsaj povedali, kaj da je? Tako hudo pač ni, da bi se ne moglo popraviti. Zdolaj trudapolno delo, tu-

kaj pa dolgočasni, namrdnjeni obrazi. Clovek nima nobenega veselja za delo.«

Že pri prvih sinovih besedah je mati vstala od mize in šla iz sobe.

Jože je to videl, pa tudi takoj začutil: Mati se je izognila odgovoru.

Oni trije so vsi kaj takega pričakovali. Jože pa je začudeno vprašal očeta:

»Zakaj je šla mati ven?«

Očeta ni izlepa kakšna stvar spravila s tira; zdaj pa kar ni vedel, kako bi odgovoril. Naposled pravi počasi:

»Ti bo že povedala, ko bosta sama.«

Rozika je položila vilice na mizo, zakrila s predpasnikom obraz in zajokala.

Pomočnik Henrik pa je dejal:

»Jože, jaz sem vzrok vsega. Jaz sem se namenil, da bi vzel Roziko za ženo; mojster nima nič proti temu, mati pa ne pusti, ker sem luteran.«

Vstal je od mize in šel iz sobe.

»Sedaj veš, pri čem da si,« pravi oče.

»Sčasoma bo že bolje; kar potrpiamo. Toda sedaj pojdiva, drugače bo Henrik mislil, da ga vlečemo čez zobe. Res, da ni naše vere, dečko je pa vendar le!«

Rozika je ostala sama za mizo. Ozrla se je v koč na razpelo in tresoči ustni sta prosili: »Ljubi Jezus, kako se bo to končalo?«

Dan je minil. Svetli mesec je radovedno pogledaval v Rozikino sobico. Dekle je spalo utrujeno vsled notranjih skrbi in bojev. Niso bili več mirni dnovi in noči, odkar se je govorilo o nameravanem zakonu med njo in Henrikom. Utrujena je ležala in težko je dihalo; trepalnice pa so bile zabrekle in rdeče od prelitih solza. Zaspala je pa vendarle. Moč in zdravje mladih dni je zahtevalo svojo naravno pravico ter ukrotilo bolečine in solze. Dobrodejni spanec je rahlo obrisal solzne oči.

Težek večer je bila prestala noč. Kaj vse ji je pripovedovala mati, ko sta pripravljali večerjo v kuhinji!

»Odrptih oči in z zdravim razumom hitiš v svojo nesrečo... To bo zmešnjava, da bo joj! In če bo kaj otrok, s kom bodo molili?«

»Ti bodo katoličani,« je odvrnila Rozika. »Henrik mi je že večkrat dejal, da nima nič proti temu, saj mora tako mati vzgajati otroke.«

»Da, da,« jo je zavrnila mati, »da, da! Prej vsi tako pravijo...«

»Henrik je mož beseda,« ustavila jo je hči užaljeno.

»Čeprav! Pa mu bo vendar večkrat težko. In sčasoma te bo zasovražil zaradi tega, češ, da mu odtujuješ lastno meso in kri.«

»O mati,« je tožilo dekle, »saj drugoveren človek tudi lahko ljubi, ceni in spoštuje. Vi vidite vse preveč črno. Saj je v našem mestu več takih mešanih zakonov, pa so zakonski vendar srečni.«

Mati se je naglo obrnila k hčeri in dejala kratko, skoro zaničljivo:

»Brž mi povej enega!«

Rozika je nekaj časa molčala, potem pa odgovorila: »Poglejte našega novega doktorja in njegovo ženo. Skupaj grستا k bolnikom, in vendar je ona trda luteranka, kakor vsi njeni sorodniki.«

»Ravno šest mesecev sta poročena.

Govori o njih tedaj, ko bosta šest let, neumnica!«

A dekle se ni hotelo takoj vdati. Saj so bili še drugi mešani zakoni na zunaj v blagostanju in sreči. »No, kaj pa trgovec Škarnecki, on je luteran, ona pa naša. Dekletca gredo z njo, dečki pa z njim v cerkev. Vsako nedeljo popoldne pa vsi obiščejo oba pokopališča in molijo na katoliškem za njene, na lutrovske pa za njegove starše.«

»O, dekle! Kakor vidim, boš morala še hoditi h krščanskemu nauku. Čemu neki pa luterani molijo za rajne, saj pravijo, da ni vic. Pri njih sfrči vsak takoj v nebesa ali pa jo telebne v pekel. V obeh slučajih ni treba nobenih molitev.«

Preplašeno je vprašala Rozika: »Zakaj pa vendar vseeno gredo?«

»Povedala ti bom, da ne boš tako lahkomišljena,« je dejala mati trpko. »Uboga žena bi šla rada na grob svojih staršev; da gre pa tudi mož z njo, obišče potem še ona grobove njegovih rajnih. Sedaj veš, zakaj. Sama mi je to pravila, prav sama,« zaihti zvonarica.

(Dalje.)

Zvonovom v slovo.

Zvonovi zvonite! Zakaj zdaj molčite? Odvzet vam je jezik, odvzet vam je glas. Ne boste zvonili, nas k delu budili; za vedno, za vedno zapuščate nas.

Zvonovi zvonite! Zakaj zdaj molčite? So s stolpa vas vzeli in vrgli na tla. Ne boste zvonili, nas v cerkev vabili; slovesnost nedejje je zmanjšana vsa.

O, kolkrat zvonili, k pogrebu spremili ste ljube in drage, ki šli so od nas! Ne boste zvonili; k pogrebu spremili s prežalostnim srcem mi bodemo vas

Še bomo spomnili na glas vaš premili zvečer se in zjutraj in sleherni čas. Oj z Bogom hodite, nam mir prinesite, to zadnjo še željo imamo do vas.

Vas bodo zdrobili, v kanone prelili; nosili sovražniku bodete smrt. Le močno gromite, nam mir zadenite, da kmalu naš zlobni sovražnik bo strl.

To pesem je poslal domov vojak Val. Skumad s pripombo, da jo pojejo v Kottlah (?).

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 4 1/4% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Tedenska pratika.

Petek, 9. sušca: Sv. Frančiška Rim-ska, vdova, ustanoviteljica reda Olivetancev. († 1440.) — Sv. Gregorij Nišenski. — Sv. Vital.

Sobota, 10. sušca: 40 mučencev v Sebastii ob Črnem morju. († 320.) — Sv. Kaj in Aleksander.

Nedelja, 11. sušca (brezimna nedelja): Evang.: Jezus ozdravi mutca ter izžene hudiča.

Praznuje se: Sv. Heraklij, muč. — Sv. Felicita in Perpetua, muč. († 203.) — Sv. Angela, dev. (* 1248.)

Ponedeljek, 12. sušca: Sv. Gregorij Veliki, papež in cerkveni uč.

Torek, 13. sušca: Sv. Nicefor. — Sv. Rozina, vdova. — Sv. Evfrazija († 410).

Sreda, 14. sušca: Sv. Matilda, kraljica. († 968.) — Sv. Pavlina. — Sv. Evtihij, muč.

Četrtek, 15. sušca: Sv. Klemen Marija Dvořak. († 1820.) — Sv. Jedert (Gertruda). — Sv. Evfrozina.

Solnce vzhaja ob 6. uri 26 minut, zahaja ob 5. uri 56 minut.

Luna: zadnji krajec 16. marca ob 1 uri 33 minut popoldne.

Sv. Matilda, cesarica. († 968.)

Matilda je bila potomka divjegega sakškega vojvode Vitekinda. V zakon so jo dali kralju Henrikju I. Tudi v tej časti je ostala mati revežem; nečastno in krivično se ji je zdelo, da bi sama hodila v zlatu in dragoceni obleki, reveže pa pustila, da bi stradali.

Ko ji je mož umrl, je otrokom govorila: »Dragi moji, vtisnite si v srce moje opomine: Bojte se Boga in izkazujte mu vso čast, kajti on je mogočen in vse premore. Ne pripravajte se nikoli za svetno čast, kajti vsa zemeljska slava le prehitro mine. Blagor onemu, ki si zagotovi trajne in večne zaklade. Naj ne bo nikdo izmed vas žalosten, če vidi, da ima drugi prednost pred njim, marveč se spomnite svetopisemskih besedi: »Kdor se sam povišuje, bo ponižan; kdor se ponižuje, bo povišan.«

Kot vdova se je Matilda čisto preprosto nosila, je služila Bogu s postom in molitvijo ter še celo ponoči vstajala, da se je vtopila v premišljevalno molitev.

A tudi hude poizkušnje so prišle čez njo. Najstarejša sinova sta se sprla zaradi prestolonasledstva. Oto — prvorojenec je zmagal nad Henrikom, ki je bil ljubljenec

materin. Oba sta se pa močno pregrešila zoper četrto zapoved, kajti pod pretvezo, da Matilda vsled darežljivosti svoje zapravlja premoženje, sta ji odvzela vse dohodke ter jo poslala v samostan. Uboga in brez premoženja je šla Matilda v svojo domovino na Vestfalsko, kjer je goreče molila za izpreobrnjenje svojih nevhvaležnih sinov.

Njena molitev je bila uslišana. Sinova sta spoznala svojo krivico in grdo nevhvaležnost, sta poklicala mater na dvor ter ji preskrbela prejšnje dohodke. Matilda je porabljala premoženje bolj za druge, nego zase; podpirala je reveže, cerkve, samostane, bolnišnice. Ko se ji je bližala zadnja ura, se je dala obleči v spokorna oblačila, si je potresla glavo s pepelom rekoč: Katoliški kristjan mora umreti v pokori in kesanju!

Prehlajenja, prepih in vlažno vreme so izgubila za nas svoje strahote, ne povzročajo nam več nobenih revmatičnih bolečin, odkar uporabljamo Fellerjev bol lajšajoči rastiški esenčni fluid z zn. »Elsa-fluid« kot vrbalno sredstvo. Masaže z »Elsa-fluidom« poživljajo kroženje krvi in so najbolj zanesljivo sredstvo proti revmi, trganju, ischias, podagri in podobnim boleznim. Predvojne cene: 12 steklenic pošlje franko za 6 kron lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsa trg št. 16 (Hrvatsko). Nad stotoseć priznanih in zdravniških priporočil. Fellerjevo odvajalno Rhabarbara-kroglice z zn. »Elsa-kroglice. 6 škatelj franko 4 K 40 vin. (et)

To in ono.

Kako bo po vojski? Tisti, ki prorokujejo, so se še zmerom urezali. Tudi o tem, kakšno lice bo imela Evropa po vojski, se ne more in tudi ne sme ničel reči. Pravijo, da je blaženi Don Bosco marsikaj razodel, kar se je deloma izpolnilo. Njegovih prorokovanj, ki se tičejo naših najbližnjih mej, pa — tako čujemo — ne marajo objaviti, marveč jih skrbno čuvajo.

Kako malo je dati na razna zgolj človeška prorokovanja in napovedi, nas pouči več kot dovolj sedanja vojska. Poprej so vedno trdili in pisali, da moderna vojska z modernimi sredstvi in z modernim orožjem sploh ne more več trajati, kot nekaj mesecev. No, in v resnici? — Kje smo že danes! — Napoleon I. je svoj čas to-le izrekel: »V sto letih bo vsa Evropa kosaška ali pa republikanska.« Na srečo nismo ne kozaki, in še na večjo srečo tudi republikanci ne. — Kaj naj rečemo o angleških prorokih? Churchill je lani zahteval, da je Anglija pred Dardaneli le še nekaj kilometrov oddaljena od največje zmage v svetovni zgodovini. V resnici je poslala iz vsega tega najbolj klaverna blamaža in žalosten poraz za Angleže. — Kako bo torej po vojski? To lahko rečemo: Svet je zdrknil iz tečajev; reveži bodo tisti, ki ga bodo nazaj spravljali.

Ponosne besede. Nemški cesar Viljem je pri neki priliki hvalil svoje vrle vojake, ki so se tudi odlikovali v bojih zoper Romune. Ko je imenoval Romune, ki so kakor roparji hoteli zadati Avstriji smrtni udarec v hrbet, je pristavil: »Naš Bog vojnih trum je sodil Mi smo bili orodje njegove roke in zato hočemo biti ponosni!«

Za razvedrilo.

Razni dovtipi. »Nemci so topi kmetje,« je rekel francoski vojak. »Zato pa znajo dobro mlattiti« — se je odrezal nemški vojak, ki je stražil ujete Francoze. — »To je pač grdo od Amerike, da zahteva za prodano municijo zgolj zlato; še Judež se je zadovoljil s srebrniki!« tako se je hudil angleški politik nad ameriškimi liferanti. — Zastavica. Kdo je bil prvi, ki je prišel na Italijansko, da ne bi ga nahrulili za bakšiš? — Odgovor: Naši letalci. — Za kaj je zmožna Italija? — Za vse, samo za zanesljivo zvezo ne.

Resničen odgovor. Florijan, sin odličnega in-dustrija, vpraša svojega hišnega učitelja: »Ali je res, da je človek potomec opice?« — Učitelj: »Ne, ljubi Florijanček, človek pride kot človek na svet, ali opica postane večkrat šele pozneje.«

Najnovejše.

Soška bitka se napoveduje — pričena. Boji z minami in s topovi so zabesneli, kakor bi naznanjali vroče prihodnje dni. V nedeljo so Italijani posebno ognjevitost obstrlejevali Kostanjevico. — Naši topovi obvladujejo vso Gorico.

Amerika. Wilsonova nova predsedniška doba se je pričela 4. marca. Slovesnost novega nastopa se je izvršila v Vašingtonu brez posebne pozornosti, ker se je vse zanimalo le bolj za sejo v senatu, v katerem se je sklepalo, ali se da Wilsonu pooblastilo za vojsko, ali ne. Zasedanje je bilo zaključeno brez sklepa. Sodi se pa, da bo bojovita javnost zmagala, ker se Kitajska nagiblje na ameriško plat.

Vprašanja in odgovori.

L. C. — na Hribu: V Ljubljani imamo prepoved, ki zabranjuje povišanje stanarine v sedanjem času. Nismo pa slišali, da bi bila vlada tudi za deželo kaj podobnega ukrenila.

Fr. Z. — Sv. Ana pod Ljubljem: »Podčastniški list« izhaja na Dunaju. Naroča se v knjigarni Verlagsbuchhandlung Seidl u Sohn, Wien I., Graben. — Uredništvo je: Wien I., Georg Cochplatz 3. — Cena (visoka ne bo) nam ni natančno znana.

????? V Vagni pri Lipnici (št. 49) živi Jurij Eleršič z družino (dva fantička, oče in žena). Pravi, da bi rad prevzel vinogradniško delo, zlasti cepljenje trti; pomagal bi pri obdelovanju vrta za zelenjavo, razume pa tudi vsa poljska dela. Rad bi prišel iz barake. — Odgovor na to ponudbo naj se pošlje naslovljencu.

Mnogi trpe na zaprtju, a tega ne upoštevajo. Na to pa je treba paziti, kajti kdor ne poskrbi za redno izpraznjevanje črevesa, postane betežen, truden, razburljiv, len in težkokrven. Ne zaužijajte pa želodec slabelih, črevo dražečih odvajalnih sredstev, marveč le Fellerjeve želodec krepilne, nedražeče, milo odvajajoče Rhabarbara-kroglice z zn. »Elsa-kroglice«. Predvojne cene: 6 škatelj pošlje franko za le 4 K 40 vin. lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsa trg št. 16 (Hrvatsko). To dobro želodčno sredstvo bi moralo biti vedno pri hiši. Ob enem morete naročiti Fellerjev bol lajšajoči rastiški esenčni izvleček z zn. »Elsa-fluid« (12 steklenic franko 6 kron). (ec)

SIROLIN

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na trajnem kašlju, lažje je obvarovati se bolezninogojozdravit.
2. Osebe s kroničnim kašarom bronkijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vadušljivi, katerim Sirolin znafno oledča naduho.
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počufek.

SKRIVALNICA.

Dedec dosti že je pil,
moro pa še novo boče;
mizo kmalu bi razbil,
ko trdo po nji ropoče.
Halo hoi! Krčmar, ne čuješ?
Kaj zmira vojsko premišluješ?
Zmaga naša bo, to pravim,
za bokal s teboj prec stavim.

Fellerjeve tek vzbujajoče, lagodno
odvajajoče rabarbara kroglice z zn.

„ELSA-KROGLJICE“

povzročujejo olajšavo.

Predvojne cene: 6 skatlice poštine prosto
4 K 40 v. Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsa
trg št. 16. (Hrvatska.) Čez 100.000 zahvalnih
pisem.

VABILO
na

redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Zgor. Tuhinju,
registr. zadruga z neomejeno zavezo, ki se bo
vršil dne 25. marca 1917 ob 4. uri popoldne v
hranilničnih prostorih v Zg. Tuhinju stev. 24

DNEVNI RED:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o za-
dajem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za
1. 1916.
4. Slučajnosti.

NAČELSTVO.

Ako bi ta občni zbor ob zgoraj navedeni
uri ne bil sklepčen, se vrši eno uro pozneje na
istem kraju in z istim dnevnim redom drugi
občni zbor, ki veljavno sklepa brez ozira na
število navzočih članov. 532

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradec, 28. febr.: 72, 20, 48, 52, 86.
Linc, 3. marca: 13, 66, 50, 36, 3.

Hlapec

sposoben za kme-
čka dela, se sprej-
me takoj v župnišču
v Dolu pri Ljubljani;
plača podogovoru.

Na prodaj je majhna

hiša z vrtom

v industrijskem kraju na Štajerskem. Naslov
pove iz prijaznosti upr. lista pod štev. 548

Sprejme se takoj

kovaški vajenec

prl Jernej Vidmarju, kovaškem mojstru v
Dolu pri Domžalah. 547

Elpe-brivska rezila

so mnogo boljše kot
prava Gillette-rezila, se
lahko rabijo najmanj
30 krat, režejo izredno
milo, čisto in natančno,
če je še tako občutljiva
koža in močna brada.
Mojstersko delo nozar-
ske umetnosti. Tisoči
zahvalnic. Vsi moški, ki
so se čisto mučili s
tupostimi, praskajo-
čimi rezili, naj posku-
sajo z Elpe-rezili in pre-
senečeni bodo. Elpe-re-
zila zadovolje najbolj
razvijenega in nesko-
rnega brivca. Cena tu-
cetu K 4.50. 100 kosov
K 28. Elpe-brivski apar-
at v elegantni etui s 6
rezili K 10.00. Pošilja se
po povzetju ali pred-
plačila. 535

I. Pollak

Dunaj III. Oberzellergasse 8.

Naročajte „Slovenca“

**Razširjevalci
napačnih vesti**

pripovedujejo, da Lysoforma ni mogoče več dobiti.
Prosimo svoje cenjene odjemalce, naj takim vestem
ne verujejo. Omejili smo sicer nekaj izrednih naročil,
da preprečimo nakopičenje prevelikih zalog v škodo
prebivalstva, v resnici pa je, ho in mora biti Lyso-
form vedno v zalogi in na razpolago v vsaki hiši.
100 gr vsebujoča zelena steklenica stane K 1.80. Lyso-
form s poprovo melo, razkuževalna zobna voda 100 gr
vsebujoča opalova steklenica K 2.50. — Dobiva se v
vsaki lekarni in drogeriji. 533

DR. KELETI & MURÁNYI, kemična tovarna, UJPEST.

Kupili se želi:

National-blagajna s
soštevanjem. Želi se,
da izdaja blagajna če-
ke in dobro funkcijo-
nira. — Ponudbe pod
S. WINTER
Dunaj VI. Kaserneng 18

Išče se zanesljiv

528

hlapec h konjem

Ponudbe sprejema oskrbništvu
deželnih pristav v Medvodah.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je:

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA
proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov
Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom
zgradbe, 2. vse premično blago, mobilije, poljske orodje, stroje, živino, zvonove in enake, 3. vse poljske pri-
delke, žita in krmo, 4. zvonove proti prelomu, 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, osiroma doživlje
in druge kombinacije in proti neugodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za doživetje
nižjeavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor Kranjski podružnico.

Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale 1. 1913 K 679.350-17, so poškodile koncem 1. 1913 na K 735.147-17.
Teda, čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rasel zaklad.

**Ponudbe in poljanila čaje ravnateljstvo, glavno poverjeničstvo v Celju in na Froseku, kakor tudi
po vseh sarih nastavljeni poverjeniki.**
Cene primerno, litra cenitev in tako dalje izplačila.

Ne puščajte otrok samih, da se pečari oneselijo!

1440

Ne puščajte otrok samih, da se pečari oneselijo!

Kupita se

422

dva mlinska črna kamna.

Ponudbe na Martina Režek, mlinar, Dol Čačez pod Zaplazom pošta Velika Loka.

Deteljno seme,

suhe gobe, kumno, jonež, repno, korenjevo, razna travna in druga domača semena, kakor tudi prazne vreče kupuje Sever & Urbančič, Ljubljana, Wolfova ulica 12. 3045

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani,

n. z. doč. živl. in rev. neop. in jamst. zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udeležba na dividendah pri življenjski zavarov. že po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1914 K 173.490.838 — Stanje gar. fondov koncem 1914 K 48.732.022-76. V letu 1914 se je izplačalo zavarovancem na dividendah čistega dobička K 432.232-66

Kot smerava akcionari življenjske zavarovalnice veljavno hkrati za vojno zavarovanje, saj se v lastno korist obrac do črni listovske podružnice.

Prospekti zastoj in poštine prosto.

Sposobni zas. opnik. se sprejmejo po najugodnejšim pogoji. Marije Terezije cesta 12.

Naroča te sobotnega, slovenca!

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo „rujavno mazilo“. Mali lonček K 1-60, veliki K 3-— porcija za rodbino K 9-— Z uporabnim navodilom se naroča pri: 158 Dr. E. Fleschs Kronen - Apotheke, Raab (Győr), Ungarn

Avtomatična past

za podgane K 5-80, za miši K 4-00, lovi brez nadzorstva do 40 živali v eni noči, ne zapuste nikako sledi in so same zopet nastavljive. Past za ščurke „Rapid“ vjame na tisoče ščurkov v eni noči, po K 3-70. Povsod najboljši uspehi. Mnogo zahvalnic. Pošilja se po povzetju ali proti predplačilu. Poština 80 v. Izvoz. tvrd. Tintner, Dunaj III., Neulingg 26-L

Sijajna bodočnost

je zagotovljena novim srečkam avstr. rudečega križa in turškimi srečkami! Nakup teh izbornih srečk pomenja najpomembnejši način varčevanja in prinese v srečnem slučaju

veliko bogastvo!

Srečke imajo trajno denarno vrednost in mora vsaka zadeti. Svota vsakoletnih glavnih dobitkov znaša čez

dva milijona kron!

Pogoji za nakup teh srečk so tako ugodni, da si jih zamore vsakdo z lahkoto nabaviti. — Zahtevajte brezplačno pojasnilo!

Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

Srbež, kraste, pege, garje

odstranjuje najsigurneje preizkušeno **PARATOL** domače mazilo.

Mnogo zahvalnic in priporočil za dobroto. Absolutno zanesljivo. Ne maže, je popolnoma brez duha, torej se more rabiti tudi čez dan. Velik lonček K 3-—, dvojni velik lonček 5 K 50 h po povzetju ali predplačilu.

PARATOL posiplani prašek varuje najbolj občutljivo kožo. 1 skatlja 2 K 50 v po povzetju ali predplačilu. Oba izdelka se dobivata v glavni zalogi

M. KLEIN, lekarnar v Budapešti VI-10, Nagymező ut. 8.

Pozor na natančni naslov!

Sprejme se vrtnarski učenc

in pošteno dekle za domača dela, ki dobi plačo po dogovoru. Pavel Simenc Sv. Križ p. k. ošte pri Ljubljani.

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 cm dolgimi orlaskimi Lorelejskimi lasmi, ki sem jih dobila po 14 mesečni rabi pomade ki sem jo iznašla sama. To je edno sredstvo proti izpadanju las, za njih rast in negovanje, za olajitev lasišča, pr. mošk h krepko pospešuje rast brade, in že po kratke dobi daje lasem in bradi naravni blešč in polnost, in jih varuje pred prezgodnjim osivenjem do najvišje starosti

Lonček po K 6.—, K 10.— in K 15.

Po pošti se pošilja vsak dan po vsem svetu s poštnim povzetjem ali denar naprej iz tvernice, kamor je naslavljati vsa naročila

Ana Csillag, Dunaj I, Kohlmarkt 11.

Dobro „IKO“ uro

vsak občuduje in zaželi, kajti ona je mojsirske delo urarske umetnosti!

Razpošilja se po povzetju Neugajajoče zamenjam!

Velika izbira ur, verižic, prstanov, lepoticija, daril itd. v velikem

krasnem ceniku,

katerega zahtevajte zastoj in poštine prosto.

Zlate ure zastoj!

Natančneje v krasnem ceniku, ki se pošlje zastoj in poštine prosto.

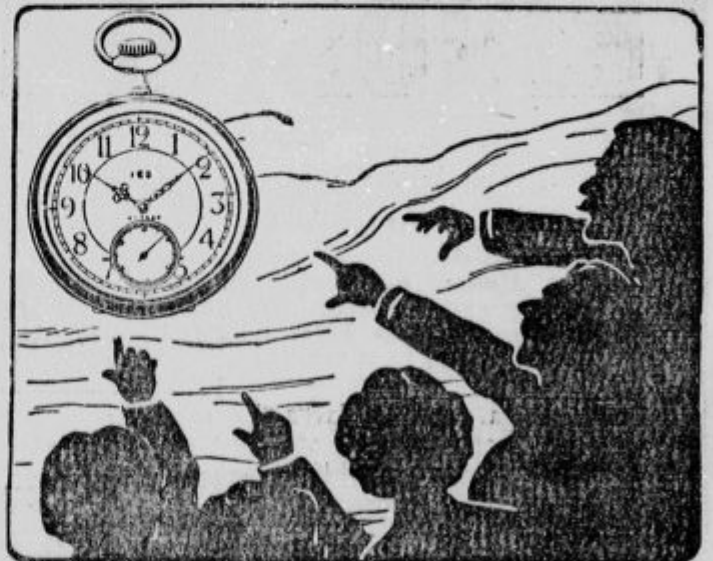
Tako sodno vse stranke. Čisto lahki pisem Vam lahko pokažem.

Po letih še ni popravila potrebna.

Moji znanci so zelo iznenadeni, da ona kovinska ura, katero sem ori Vas kupil K 4 10, še ni bila popravljen in gre vedno dobro. Pošljite mi sedaj ravno tako za mojega nečaka. Vsoto K 4 10 pošljem istočasno po poštni nakaznici na Vas

Vas najtežje pozaravilam Skaričev orni Kranji. Franc Mitarič, pos.

Vse ure so natančno preizkušene!

Lasna znamka „IKO“ svetovnoznana.

Svetovna razpošiljalnica

Lasna protokolirana tovarna ur v Svick

H. SUTTNER samo v LJUBLJANI št. 1.

Nobene podružnice.

Svetovnoznana radi razpošiljanja dobrih ur.

Nobene podružnice.

8 vinarjev

(za 1 dopija.) Vas stano glavni cenik, ki se dopoljuje na zahtevo brezplačno.

Prva tovarna ur

Jan Konrad

c. in kr. dvor. zal. Bräx 1564 (Češka.)

Nikel ali jekl. ure na sidro K 6-, 7-, 8-. Vojno-spomin. nikel. ali jekl. ure K 11-, 12-, armadno radij. ure iz nikla ali jekla K 12. Masiv. srebrne. Roskopti remont. ure s sidr. K 15-, 20-. Budilke, stenske ure v voliki izbiri po niskih cenah. Posilja po povzetju. Zam. dovolj. ali denar nazaj.

Dobri brivski in lasestrižni aparati

1. a britev iz srebro-jekla K 3-50, 4, 5; varnostni brivski aparati, poniki. K 3, 5; zn. „Perfekt“ s 6 rezili K 16; 20; dvorez. res. rezila lucit K 5, 6. Lasestrižn. K 11, 12. Zamena dovoljena ali denar nazaj. Posilja po povzetju ali predplačilu c. in kr. dvorni založ. **JAN KONRAD**, izvoznik na tvrdo, Bräx št. 1751, Češko. 112

Ustanovljeno leta 1893.

Ustanovljeno leta 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje za svojega. Zunanjim vlagateljem so za pošto.

4 1/2 %

ljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvu. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša koncem 1. 1915 K: 519.848-40. Deležnikov je bilo koncem 1. 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6,089.850 K.

Naeestvo:

Predsednik: **Andrej Kalan**, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

B. Remec, c. kr. profesor v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: **Ivan Dolenc**, c. kr. profesor v Ljubljani; **Zajo Albin**, c. kr. rac. oficijal v Ljubljani; **Anton Kraji**, tajnik Zadruga zveze v Ljubljani; **dr. Marhar Alojzij**, gimn. profesor v Ljubljani; **dr. Jakob Mohorič**, odvetniški kandidat v Ljubljani; **dr. Fran Papež**, odvetnik v Ljubljani; **Ivan Sušnik**, stolni kanonik v Ljubljani; **Anton Sušnik**, c. kr. g. profesor v Ljubljani; **dr. Viljem Schweitzer**, odvetnik v Ljubljani; **dr. Aleš Ušeničnik**, prot. bogoslovja v Ljubljani; **Fran Verbitz**, c. kr. gimn. prof. v Ljubljani; **Ignacij Zaplotnik**, kateket v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: **Anton Kržič**, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani; — Člani: **Anton Čadež**, kateket v Ljubljani; **K. Gruber**, c. kr. in. rač. oficijal v Ljubljani; **Ivan Minkar**, profesor v Ljubljani; **Avguštin Zajo**, c. kr. rač. rovdent in posestnik v Ljubljani.

Edino dobri in solidni stroji so samo

„Gritzner“ in „Afrana“

Prednosti: krogličten tek, biserni ubod (Perlistich). Pouk o vezenju in kranju brezplačno v hiši.

Edina tovar. zaloga šivalnih strojev

Josip Peteline
Ljubljana

blizu Iranč. mostič, 3. hiša za vodo.

10letna garancija.

100 litrov domače pijače

osveš., slastno in sejo gaseče silabko vink sem najpravi z mah. otroški. V zalogi so: ananas, jabolčnik, grenadinec, malinovec, moškati brusovec, popovi metovec, pomarančovec, prvenčevac, višn. ovce. Neuspah izkl. Ta dom. pijača se lahko pije poleti hladna pozimi tudi vroča mesto ruma ali agunja. Sestavine z nat. navod. stanejo 12 K franco po povzetju. Za ekonomije, tvornice, večja gospod., delavnice itd., neprečen. vredn., ker to delavca sveži in ne upijani in njegova delazna nič ne trpi.

Jan. Grolsch, Engel-Drogerie, Brno 641, Moravsko.

Nikakega zobobola

več, nobenih soč brez spanja. „Fides“ letša bol pri vutih zobeh kakor tudi pri najtrdovrat. revmat. zobnih bolečinah, kjer so odkrila vsa sredstva. Pri reuspehu desar nazaj! Cena K 1-50 3 tube K 4-—, 6 tub K 8-50. — Nikake zobne prilise več. Srečno bele zobe dosežete z NIKIS zobno vodo. Takojšnji učinek. Cena K 2, 3tekl. K 5. KEMENT, Kaschau I. poš. pr. 12-Z-18 Ogrsko.

! Ako še niste, pošljite naročnino! !

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta šte. 6, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

Vloge v „Ljudski posojilnici“ so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

4 1/4 %

Rezervni zaklad znašajo okroglo kron 800.000.—. Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1915 23 milijonov kron.

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krome 25 vinarjev na leto.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago poštne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. — Menjice se eskomptujejo najboljšje.

